

Ärende: Inför rådsmöte den 9 oktober angående följdverkningar av Schrems II-domen

Schrems II-domen- internationella dataflöden allt svårare för företagen

Efter att EU-domstolen nyligen ogiltigförklarade Privacy Shield med USA är osäkerheten stor för företagen om hur internationella dataöverföringar påverkas i praktiken. Till viss del var domen väntad och företag i Sverige har därför sedan en tid tillbaka använt andra överföringsmekanismer som rättslig grund för dataöverföringar till USA, men även de påverkas.

Den metod som företagen främst använder sig av för internationella dataöverföringar är standardavtalsklausuler, SCC. SCC har alltså blivit ett instrument som är en förutsättning för en globalt sammankopplad europeisk ekonomi där europeiska företag, stora som små, kan dra nytta av den globala handeln. SCC är även oerhört viktigt för en öppen europeisk ekonomi, där medborgare och organisationer kan välja fritt mellan olika tjänsteleverantörer.

Den nya situation som råder efter Schrems-II-domen medför stor osäkerhet hos företagen. Företag av alla storlekar försöker identifiera hur deras data kan komma att överföras till USA och det är inte ett lätt pussel att lägga. Den största gemensamma frågan är sannolikt hur användningen av amerikanska leverantörers IT-tjänster påverkas.

Alla sektorer bör skydda sina dataöverföringar på alla relevanta sätt för att leva upp till domstolens krav på skydd av personuppgifter. Men osäkerheten är stor om vilka uppgifter som måste skyddas på vilket sätt för att nå de juridiska kraven. Kryptering och datalokalisering nämns ofta i sammanhanget.

- Kryptering och pseudonymisering av personuppgifter är ibland i praktiken ogörligt och dessutom oklart om det anses tillräckligt.
- Datalokalisering till EU kan vara aktuellt i vissa fall men är ofta inte en lämplig, livskraftig eller realistisk strategi. Detta gäller alla de verksamheter som är beroende av internationell kommunikation för datadrivna tjänster, förhindrande av bedrägerier och grov brottslighet, digital identitet eller sociala medietjänster som tillhandahåller kommunikation i realtid över hela världen. Dessutom avhjälpes inte datalokalisering inom EU amerikanska myndigheternas tillgång, eftersom uppgifterna fortfarande kan vara tillgängliga genom kopplingar till teknik, nätverk, system eller enheter i ett tredjeland. Bara det faktum att en organisation har anläggningar i flera länder, inklusive länder utanför EU, gör det omöjligt att helt lokalisera data.

I Schrems II-domen finns uttalad förväntan på att företag gör en egen riskutvärdering av hur mottagarlandet skyddar personuppgifter. För ett mindre företag är detta krav sannolikt omöjligt att uppfylla. Det vore mer rimligt att riskbedömningen av olika länders regelverk utföras av EU-kommissionen och europeiska dataskyddsstyrelsen, EDPB, och inte av enskilda företag.

Den 28 september publicerade USA:s handelsdepartement ett uttalande och en vitbok för hur överföringarna mellan Europa och USA kan motiveras. Sverige och EU bör skyndsamt göra motsvarande för att underlätta den internationella handeln och säkerställa att viktigt utbyte av personuppgifter kan fortgå.

Inom kort förväntas ett utkast på uppdaterade SCC presenteras. Näringslivet är i stort behov av att det innehåller både förenkling och förtydliganden av hur korrekt överföring av personuppgifter till tredje land ska genomföras. Detta behöver bevakas av Sverige, inte minst eftersom överföring av personuppgifter till Storbritannien behöver ett lättillgängligt system inom en snar framtid.

Företagen behöver snarast besked från politiken om hur de ska hantera sina internationella dataflöden. Svenskt Näringslivs bestämda uppfattning är att Sveriges som digital ledare inom EU har en mycket viktig roll att spela för att driva på det gemensamma EU-arbetet. Svenskt Näringsliv vill därför uppmana regeringen att vid kommande rådsmöte den 9 oktober tydligt verka för att EU snarast klargör hur internationella dataöverföringar kan göras samt tar initiativ för att en långsiktig politisk och rättssäker lösning för dataflöden kommer på plats.
